

Egypte,

treinen, piramides en karkadeh

Bijna 50 jaar geleden reizen we in de zomer van '76 met ons Renaultje af naar de landen van de echte Oudheid. We gaan met z'n drieën, want Cees gaat ook mee. Roos blijft op ons huisje op Texel (en de katten) passen en ze zal hopelijk het onkruid in de moestuin wèl kunnen bedwingen. Via het voormalige Joegoslavië, komen we in Griekenland en steken we over naar Kreta. Daar crossen we wat rond, slapen op het strand (erg lawaaiig met de golven op het kiezelstrand) en nemen de boot naar Alexandrië. Ons blauwe doosje blijft verweesd achter op Kreta, wachtend op onze terugkeer. We zijn maar acht dagen in Egypte, maar wat een avontuur.

In Cairo ontmoeten we Omar, een vriend van Gerja. Hij regelt van alles voor ons, wat erg fijn is, want ons Egyptisch is niet om over naar huis te schrijven. Natuurlijk gaan we naar het Museum van Oudheden in Egypte. Het is er een rommeltje. Overal mummies en beelden, sieraden, vazen, maar ik loop ontsteld door de zalen met kasten vol slordig op elkaar gestapelde papyrusrollen. Wat? Die zijn duizenden jaren oud! Dat kan nooit. In mijn studietijd werden handschriften van een paar honderd jaar al letterlijk met handschoentjes aangepakt – als je al tot de gelukkige behoorde die ze überhaupt mocht aanraken (ik niet). Rare jongens, die Egyptenaren. En het rondlopen in Cairo zelf is voor mij ook geen onverdeeld genoegen. Met Geri rechts en Cees links van mij zien wildvreemde mannen toch nog kans om mij te knijpen. Ik investeer direct in een lang los gewaad dat mij van top tot teen bedekt en een witte doek die ik om mijn haar wikkel en hoewel het maar ten dele helpt, hou ik deze outfit onverdroten acht dagen lang aan.

Aan de piramides van Gizeh bewaar ik geen prettige herinnering. En dat is eigenlijk niet aardig, want ze zijn met z'n drieën in de zinderende hitte in de woestijn erg indrukwekkend. En vooral heel erg groot. Natuurlijk willen Geri en Cees erin. Maar dat is een afschuwelijke lage gang (die schuin oploopt) met her en der een peertje dat een beetje licht geeft. Er is verder niemand. Kan ook niet, want het is een één-persoonsgang. Het is een lage gang, ik kan niet rechtop lopen. En het is zo smal dat je makkelijk links en rechts de muren van de gang kan aanraken. Gele zandsteen. Ik heb het gevoel dat de hele piramide bovenop mij zal instorten. Nogal onnozel, als je bedenkt dat de piramides er al ongeveer 5000 jaar staan – en nog steeds niet ingestort zijn in al die tijd. De grafkamer is nog leeg ook, op de resten van de stenen sarcofaag na. En dan moet je ook nog dezelfde weg terug.

De trein naar Luxor is een droomreis. We hebben een luxe slaapwagon, uitgevoerd in donkerbruin glanzend hout. Overal zijn leuke kastjes en luikjes voor het opbergen van je bezittingen. En dan het eten! We begeven ons naar een restauratiewagon die regelrecht uit de Oriënt-Express van Agatha Christie komt. Er wordt eerst soep geserveerd. Niet handig eten op een traject vol hobbels. De soep van Cees belandt op de vloer, vinden we erg grappig. Maar het evengoed is een drie-gangen-diner opgediend op smetteloos witte tafellakens met glimmend gepoetst zilver. Als we terugkomen in onze slaapcoupé zijn de banken omgebouwd tot schattige bedjes en de rood velours gordijntjes zijn dicht. Het eten bekommt Geri echter niet goed en daardoor (?) vergeet hij zijn paspoort uit het allerkleinste kastje te halen als we in Luxor de trein verlaten. In het hotel bellen we onmiddellijk met Omar en die trekt aan allerlei touwtjes, want de volgende morgen al komt er een bode met het vermiste document aanzetten. Dat is werkelijk een groot geluk. Je moet maar niet zonder paspoort zitten in het Egypte van 50 jaar geleden.

Dé culinaire ontdekking van Luxor is de 'karkadeh'. Het is koude thee van de hibiscusbloem – die overal overvloedig bloeit – met een beetje (veel) suiker en limoen. Het is verrukkelijk en we drinken er liters van, want het is onsterfelijk heet. In de tijd van nu is hibiscusthee overal te koop, zelfs in zakjes van de Pickwick, maar nog steeds als ik het drink, moet ik denken aan die lange witte, gazen gordijnen die zachtjes naar binnen waaien onze kamer in vanaf de openslaande deuren op veranda van het hotel. Je kan net de Nijl nog zien. Dat karkadeh – afgezien van de suiker – ook nog gezond is vanwege de vitamines C en B6 en de mineralen, calcium, kalium, magnesium, ijzer en zink – dat wist ik helemaal niet in die tijd. Evengoed een goede reden om ook nu nog veel karkadeh te drinken. Want warm is het ook erg lekker. Met een beetje honing en citroen.

Omar heeft voor ons een 'grand tour' in gedachten gehad, want we zien alle mooie, fantastische en geweldige tempels, tombes en monumenten die er maar te zien zijn. Nooit voel ik me kleiner dan wanneer ik rondloop in de tempels van Karnak. Ze liggen aan de oostzijde van de Nijl, ten noorden van Luxor. Nu – lees ik – zijn hele stukken van het complex afgesloten voor publiek. In de tijd dat wij er waren, kon je gewoon overal rondlopen en was er bijna niemand. Met een uitgebreide gids in de hand, want toen al zagen we in dat je iets pas echt ziet, als je ook weet wát je ziet. De grote zuilenzaal staat in mijn geheugen gegrift (ook omdat er schaduw was, het was erg warm). In een zaal van iets meer dan 50 bij 100 meter staan 134 dikke zuilen van 15 meter hoog. Van top tot teen bedekt met reliëfs, die veldslagen van de farao's uitbeelden. Deze geweldige zaal was een feestzaal en in al die reliëfs werd een eerbetoon verbeeld c.q. propaganda gemaakt voor de machthebber uit die tijd.

Luxor is het meest bekend door de vondst van het ongeschonden graf van farao Toetanchamon op 16 februari 1923 in de Vallei der Koningen door een team archeologen onder leiding van Howard Carter. Dat bevindt zich ten westen van Luxor, dat doormidden wordt gesneden door de Nijl, want aan de westelijke oever van de Nijl vind je het gebied van de doden. Het oostelijk deel is het land van de levenden. De Vallei der Koningen is niet te beschrijven, die moet je zelf zien. Er zijn vrijwel ongeschonden hiërogliefen op de muren van sommige graven in zulke heldere kleuren, dat als iemand je zou vertellen dat het een paar jaar geleden geschilderd is, je het ook zou geloven.

Tot slot van deze 8-daagse trip brachten we een bezoek aan de tempel van Aboe Simbel, die in 1968 blok voor blok afgebroken en weer opgebouwd is. De tempel zou anders onder water verdwenen zijn in het stuwmeer ontstaan door de aanleg van de dam bij Aswan. Met een taxi gaan we naar Aswan en met een bootje met airco (doe maar een raampje open) naar de vier 22 m hoge zittende imponerende beelden van Ramses II aan weerszijden van de hoofdingang. Ze zijn in talloze films te zien. En nog steeds was er bijna geen mens te zien toen. Het was nog rustig in die jaren waarin het toerisme nog lang niet de omvang had die het nu heeft aangenomen.